

# VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ

N.:

## **Změny ve francouzském vysokém velení.**

Ustanovení nového náčelníka francouzského hlavního štábu a nového velitele XX. armádního sboru je zajímavou novinou pro naši veřejnost, pokud se zajímá o vojenské věci ve Francii. Ustanovení generála E. D. Mittelhausera, dosavadního velitele XVIII. oblasti armádního sboru v Bordeaux, velitelem XX. armádního sboru v Nancy, jenž platí za jeden z nejvíce exponovaných armádních sborů a jenž byl v roce 1914 prvním velitelským místem potomního velitele spojeneckých armád a vítěze světové války maršála Focha, je výmluvným uznáním odborných kvalit bývalého náčelníka čs. hlavního štábu. Skvělá kariéra generála Mittelhausera, je sledována našimi zasvěcenými kruhy s nelíčeným zájmem, který je touto zprávou znovu ožíván.

Zajímavým a poučným pohledem na vedení vojenských věcí ve Francii je ovšem také ustanovení generála Weyganda náčelníkem franc. hlavního štábu. Po generálu Debeneyovi, který odstupuje na vlastní žádost a který je znám našim odborným kruhům hlavně jako vůdce I. franc. armády v její vítězné ofensivní bitvě u Montdidier v srpnu 1918, dostává se tu v čelo franc. hlavního štábu osobnost nad jiné zajímavá a významná. Generál Weygand je znám u nás hlavně jako dlouhodobý náčelník štábu generála a později maršála Focha — od prvních bojů XX. sboru pod vedením Fochovým u Nancy v srpnu 1914 až po konečnou „bitvu Francie“, ve které maršál vedl za přispění svého nejbližšího pomocníka k vítězství celý několikamilionový svazek spojeneckých armád na západní frontě. Od té doby platil u nás vždy generál Weygand za nejdůvěrnějšího účastníka a přímého dědice vojenské doktriny vítěze světové války, a je tedy jeho nové ustanovení svrchovaně významné již z tohoto hlediska.

Zjev generála W. je však pro nás zajímavý ještě po jiné stránce, která je pro nás i přes svůj ryze francouzský ráz, či snad právě proto, nejvyšší poučná. Generál W. je, jak se zdá, z onoho ryze francouzského a nesmírně vzácného druhu vůdců, ke kterým patřil na př. generál M. Pellé, první náčelník francouzské vojenské mise u nás a generalisimus našich vojsk v boji o Slovensko; z onoho druhu vůdců, kteří k nám promlouvají z každé stránky Fochova předválečného literárního vojenského díla; z oněch „vůdců lidí“, kteří jimi dovedou býti nejen ve válce ve vojenských svazech, ale i v míru, i v jiných oborech národního a mezinárodního života. Jako generál Pellé dovedl býti nejen znamenitým vojenským velitelem, ale i úspěšným výkonným diplomatem světového formátu — po svém ustanovení francouzským vysokým komisařem v Cařihradě při mírové konferenci s Tureckem, tak i generál W. dovedl jako franc. vysoký komisař v Syrii pacifikovat tuto složitou a různorodou zemi. Jako generál Pellé dovedl reorganisovati a vítězně vésti naši čes. armádu v bojích o Slovensko v roce 1919, tak dovedl generál W. o rok později přispěti svým podílem k reorganizaci a k úspěchu polské armády proti náporu ruských sovětských vojsk u Varšavy. Jako Pellé a jako Foch věnoval se i Weygand významné činnosti učitelské ve vysokém vojenském školství, jsa v posledních letech ředitelem francouzského nejvyššího vojenského učiliště, zabývajícího se vrcholnými otázkami strategie a taktiky největších vojenských svazů, Versailleského „Střediska pro vysoká vojenská studia“.

Naši veřejnosti je generál W. znám i osobně: ze své návštěvy v Československu v roce 1921, kdy byl přijat presidentem Masarykem a kdy prošla našimi časopisy i jeho podobizna: charakteristická tvář vyrazující onu podivuhodnou živost, onu nezapomenutelnou myšlenkovou soustřednost, při níž se vám na mysl vrací slova, kterými charakterisoval W-a maršál Joffre, tento „nestranný soudce hodnoty svých podřízených velitelů“: nejkrásnější intelekt v celé armádě....

„Rozum jej cele ovládá; je vždy v souhlase s pravou soudností. Vojenský genius — toť snad pravá soudnost v nejvyšším stupni. Armáda i celá země ji rozpoznaly ve Weygandovi: žádná jiná volba nemohla býti lepší“ — těmi slovy charakterisoval W-a akademik Henry Bordeaux. Zajisté — generál Weygand v čele francouzského hlavního štábu: toť velké dosti učinění a velká záruka nejen Francii, ale i všem jejím přátelům a spojencům.

Npor. Jirí Jeníček:

### Německá armáda.

Německo bylo donuceno podle mírové smlouvy snížit počty vojska. Bývalá armáda, ke které lnuly veškeré vrstvy obyvatelstva německé říše příslovečnou láskou a jejímž členem se státi považoval každý německý občan za vyznamenání, měla velké sympatie v celém německém národě. Dnes je tomu však jinak, neboť zavedením dlouholeté a dobrovolné služební povinnosti — byl kontakt s občanstvem snížen na minimum. 100.000 mužů, to je vše, co zbylo z pyšné bývalé armády — a proto již není tak bohatého soužití národa s armádou, neboť dnes nemá každá rodina svého člena v jejím svazku. Proto napsal nadporučík Friedrich-Joachim Fangohr knihu *Unser Reichsheer*, která má ten účel, poučiti německou veřejnost o tom, jak je německá armáda organisována, jak žije, jak pracuje a jak pečuje o své příslušníky. Knížka má nejen účel informační pro německou veřejnost, nýbrž jest zajímavá i pro nás.

Německá armáda jest armáda dobrovolnická. Služební doba jest 12 let. Občané se nesmějí hlásiti k dobrovolné službě před dokonáním 17. rokem anebo po dokončeném 21. roce věku. Služební smlouvu může vojenská správa vypovědět s tříměsíční lhůtou výpovědi, jestliže jsou pro to podmínky, které dosvědčují, že se vojín ze zdravotních nebo jiných důvodů nehodí pro službu.

Vojíní a poddůstojníci nemohou smlouvu vypovědět, vyjímajíc zvláštní případy. Německo je totiž vázáno mírovou smlouvou, že v jednom kalendářním roce nesmí propustiti více než 5 ze 100 vysloužilých dobrovolníků. Armáda vznikla po převratě a veliké zásluhy o její utvoření si získal generál Reinhardt, který tehdy organisoval tak zvanou „vorläufiges Reichswehr“, z níž pak podle mírových podmínek vznikla nynější organisace armádní, která dokonala sjednocení Německa i po stránce vojenské, což v roce 1871 nebylo vlastně provedeno. Převratem totiž zanikla nejen armáda pruská, ale i armády jiných německých zemí, a vzniklo jednotné vojsko, kterému ministr vojska dr. Geßler dal do vínku tuto zásadu: „Es bleibe die eiserne Klammer der Einheit des Reiches!“

V nové armádě však žije duch staré armády, duch armády pruské, což autor s hrдостí připomíná.

V počtu 100.000 osob jest obsažen počet 4.000 důstojníků a vojenských úředníků, 300 lékařů a 200 zvěrolékařů. Německo je rozděleno na dvě t. zv. skupinová velitelství (Gruppenkommande) a tato zase na 7 vojenských obvodů (Wehrkreise). V oblasti obvodu je dislokována jedna divise. Velitel divise je zároveň současně velitelem obvodu. Divise jsou číslovány souhlasně s čísly obvodů.

Divise tvoří: tři pluky pěchoty, jeden dělostřelecký pluk, jeden ženijní prapor. Kromě toho má divise po jednom oddílu telegrafním, automobilním, vozařským a zdravotnickém.

Pluky pěchoty a ženijní prapor divise jsou podřízeny t. zv. veliteli pěchoty (Infanterie-Führer), pluk dělostřelctva a vozatajské skupiny veliteli dělostřelctva (Artillerie-Führer), kteří jsou přiděleni štábu divise.

18 jezdeckých pluků tří jezdeckých divisí (každá divise má 6 jezdeckých pluků) je dislokováno v 7 vojenských obvodech. Tyto pluky podléhají velitelům vojenských obvodů jen teritoriálně, jinak jsou podřízeny velitelům jezdeckých divisí.

Kromě loďstva patří pak k armádě různé školy, dílny, zbrojovky atd.

Nejvyšším velitelem armády je říšský prezident, jehož pravomoc jest obdobná pravomoci našeho presidenta. Ministr vojenství má rovněž vlastní postavení jako náš a je mu dán za poradce jeden generál jako šéf (Chef der Heeresleitung).

#### a) Pěchota.

Dřívější parádní výcvik není v programu, jako byl dříve. Účelem výcviku i v německé armádě je, aby voják byl tak vycvičen, aby byl schopen jednotlivě a samostatně bojovati. Základní výcvik vykoná voják u výcvikového praporu. Tento výcvik jest obdobný našemu. Jakmile nováček tento výcvik absolvuje, je přidělen k polní nebo kulometné nebo mimonometné rotě a nazýván střelcem (Schütze). U roty jsou jeho základní vědomosti a znalosti rozšiřovány a doplňovány a aplikovány prakticky pro boj v nepřátelské palbě. T. zv. parádního cvičení se provádí jen tolik, co je potřeba, aby voják byl ukázněný a rázný. Celou činnost zaujímá jen bojový výcvik, ten je nade vše a jemu jest věnována největší péče. Mnoho času zabere výcvik kulometný a k tomu přistupuje u kulometných rot ještě jezdecký výcvik. To platí i o výcviku minometném.

Pěší pluk se skládá z tří polních praporů, z jednoho výcvikového praporu a z minometné roty. Zatím co polní prapory mají tři pěší roty a jednu kulometnou rotu s plnými počty, má výcvikový prapor jen tři roty s nízkými počty.

U pěšího pluku chybí spojovací rota (Nachrichtenkompanie). Pro tuto službu jest u praporů vycvičen jistý počet poddůstojníků a vojáků.

#### b) Jezdecko.

I v Německu se rozcházejí názory o budoucích úkolech jezdeckta. Ale i tam vítězí názor, že jezdecko je velmi důležitou zbraní, bez níž nemůže moderní armáda býti.

Jezdec nováček je na počátku přidělen k jezdecké výcvičné eskadroně. Zde nabývá vojenského i jezdeckého výcviku. Jakmile nabyl základů, jest přidělen, obdobně jako pěšák, k polní setnině.

Jezdecký pluk má 4 polní eskadrony a jednu výcvikovou.

Kromě 18 pluků jsou ještě t. zv. samostatné jezdecké eskadrony, které jsou přiděleny v době cvičení diviím. Každý jezdecký pluk má četu těžkých kulometů. Výstroj jako u nás, ale jest nedostatečná a neúplná vzhledem k ustanovením mírové smlouvy. Tradičního kopí se neužívá.

Jezdecktvo má v německé armádě velký význam, již proto, že tato armáda postrádá velmi důležité zbraně — letectva.

#### c) Dělostřelectvo a ostatní.

Výcvik u dělostřelectva je prováděn obdobně jako u jiných zbraní. Nejdříve u baterie výcvikové, pak u polní. I zde se dbá především toho, aby byl vojnín dobrým a ukázněným dělostřelcem a aby všestranně ovládal mnohostrannou dělostřeleckou službu.

Každý dělostřelecký pluk německé armády má tři oddíly, oddíl tři baterie. K pluku patří i výcviková baterie. Kromě toho má německá armáda tři zvláštní dělostřelecké oddíly, kterých je za cvičení používáno ve svazu jezdeckých divií. Dvě baterie každého oddílu mají 4 polní děla, jedna baterie lehké houfnice. Devátá baterie každého dělostřeleckého pluku je motorisována.

Těžké dělostřelectvo neexistuje. Autor to se steskem připomíná a poukazuje, že Francie, Polsko a my máme u jedné divise 2—3 těžké dělostřelecké oddíly. Rovněž nemá německá armáda protiletadlového dělostřelectva a pozorovacích prostředků, jako balonových rot atd.

U ženijního a telegrafního vojska (Nachrichtentruppe) automobilního vojska a vozatajstva jsou organizační a výcvikové poměry obdobné.

Výcvikový rok jest u všech zbraní stejný. V prvním zimním pololetí je vojnín cvičen jednotlivě a v bojových skupinách. Příslušníci rot jsou rozděleni do t. zv. tříd (Klassen), nebo odborných tříd (u zvláštních zbraní). Po zimní výcvikové přehlídce cvičí mužstvo v četách a rotách. V létě odcházejí pluky na několik neděl do letních stanic (Truppenübungsplatz), kde se cvičí v polní střelbě a konají výcvik ve svazku praporu a pluku. Sportu je věnována velká péče. Význačnou událostí jest, zavítá-li na návštěvu vyšší představený. Tu se koná slavnostní přehlídka. Účelem „letních stanic“ je, že spojují k společnému výcviku části pluků, které jsou jinak odděleně dislokovány. Kromě toho je tím umožněna i spolupráce všech ostatních a pomocných zbraní. Na podzim jsou závěrečná cvičení, která se konají v rámci divií, a někdy při t. zv. „velkých závěrečných cvičeních“ v rámci několika divií. Po závěrečných cvičeních odchází mužstvo na dovolenou. Tehdy je v kasárnách generální čištění.

Stejnokroj je pro mužstvo jen polní, barvy „feldgrau“. Parádního a vycházkového stejnokroje pro mužstvo není. Důstojníci mohou mimo službu a při služebních slavnostních příležitostech nositi společenský stejnokroj.

Důstojnický sbor se doplňuje obdobně jako u nás. Vojín teprve po 15 měsících jako důstojnický aspirant je povolán ke zkoušce, jmenován Fähnrich a povýšen na svobodníka, což je třetí hodnostní stupeň mužstva. Po krátké době je komandován do I. ročníku pěchotní školy, kde je školen 10½ měsíce a po zkoušce je jmenován praporčíkem (Fähnrich). Pak je komandován do druhého ročníku školy, který již není společný pro všechny zbraně, nýbrž jednotlivé zbraně absolvují jej odděleně. Po vykonání zkoušky jsou jmenováni (Oberfähnrich) a přiděleni k plukům, kde jsou teprve po dobrém zdání důstojnického sboru navrženi k povýšení na poručíky. Důstojníčtí aspiranti, kteří mají maturitu, stanou se důstojníky za 4 leta, ti, kteří ji nemají, teprve po delší době.

Vojín německé armády jsou většinou ženatí, což je organizačně vysvětlitelné a samozřejmé. Vojín se mohou ženiti s povolením svých představených,

dosáhli-li 27 let věku. Nevěsta musí býti bezúhonná a musí býti dána vojenské správě záruka, že nevěsta bude míti výbavu a že se majitelé sňatkem nepřivedou do dluhů. I v Německu je bytová tíseň. Protože vojenská správa nemůže všechny ženaté vojíny a poddůstojníky ubytovati v kasárnách, podporuje účinně stavbu družstevních domů a tím odpomáhá bytové tísní svých příslušníků.

Ubytování v kasárnách jest jiné než dříve a vzhled místností jest odlišný od dřívějšího normálního vojenského vzezření. Zařízení nepatří jen vojenské správě, nýbrž i vojínům, kteří si je za vlastní úspory nakupují. Na stolech jsou pokrývky, lampy mají dekorativní stínidla, na stěnách visí obrazy vojevůdců staré armády, zkrátka vše je zařízeno vkusně a útulně, což je samozřejmě vzhledem k 12leté službě vojenské.

Aby vojín, který po 12leté službě odchází do občanského povolání, měl pro ně potřebné vzdělání, o to pečuje vojenská správa. Vojíni chodí do odborných škol, jež se dělí: na vojenskou odbornou školu pro správu a hospodářství, na odbornou vojenskou školu pro řemeslo a techniku a odbornou vojenskou školu zemědělsko-lesnickou.

Škola pro správu a hospodářství připravuje vojíny, kteří se chtějí věnovati úřednickému povolání nebo chtějí získati místo v oboru obchodním. Ostatní dvě školní skupiny připravují vojíny, jak vysvítá již z názvu škol.

Vojíni dostanou po 12 letech průkaz (Zivildienstschein), který je opravňuje ucházeti se o úřednické místo ve státní službě. Vojíni, kteří na průkaz nereflakují, dostanou zvláštní přídavek 1.000 říš. marek ročně a je jim tak dlouho vyplácen, jak dlouho sloužili — to je 1 až 3 roky.

§-r:

### **Organisace maďarské armády.**

V maďarské armádě nastaly v posledních letech (1928, 1929) některé organizační změny. Při tom v celku nezměněna celková konstrukce, jež byla vytyčena po podpisu trianonské mírové smlouvy branným zákonem z r. 1922.

Nejvyšším správním orgánem je ministerstvo honvédů, vrchní velitelství náleží hlavě státu.

Armádu tvoří 7 smíšených brigád, 2 jezdecké brigády a útvary mimo svaz vyšších jednotek. Smíšené brigády jsou zároveň oblastními velitelstvími. Jednotky jezdeckta a mimo svaz smíšených brigád jsou dislokovány v různých oblastech se zřetelím na vojenské a výcvikové potřeby. Našich hranic se dotýkají oblasti 4 smíšených brigád, valná část jezdeckta a ženijního vojska je umístěna taktéž v severní části země.

Sídly velitelství smíšených brigád jsou (podle služebních čísel): Budapešť, Székesfehérvár, Sopron, Pétkosteli, Szeged, Debreczen, Miskolcz; jezdecké brigády mají velitelství v Budapešti a Nyiregyháze.

Organisace velkých jednotek a útvarů mimo jejich svaz.

Smíšená brigáda se skládá z velitelství, ze dvou pěších pluků, z 1 oddílu dělostřelectva, z brigádní eskadrony, z telegrafní roty, z automobilního a vozatajského oddílu. Služeb v míru není. U velitelství brigády je zařazen velitel brigádní pěchoty a dělostřelectva.

Jezdecká brigáda má velitelství a 2 jezdecké pluky. Jiných zbraní a služeb u jezd. brigády není.

### **Armádní útvary.**

Pěší vojsko obsahuje 7 cyklistických praporů, z nichž 6 je v oblasti 1. (budapeštské) snížené brigády a v 1 oblasti 2 smíšené brigády. Prapory podléhají veliteli oblasti smíšené brigády.

Dělostřelectvo se skládá z 1 jezdeckého děl. oddílu a ze 3 samostatných baterií. Tyto baterie jsou (2. částí) automobilisovány.

Oddíl obrněných automobilů.

Ženíjní vojsko: 3 ženíjní prapory (Budapešť, Ráb, Szeged), spojené mostní čety (Szentendre), spojené světlometné čety (Budapešť).

Protiletadlová obrana: velitelství protiletadlové obrany v Budapešti.

#### Výchovné ústavy.

Akademie Ludovica v Budapešti vychovává důstojníky.

Poddůst. škola v Jutas je pro rotmistry.

Stálými učilišti jsou dále škola protiletadlové obrany, tělovýchovné školy, škola hospodářsko-správní služby, spojovací a vozatajská.

#### Organisace zbraní.

##### Pěší vojsko.

Pěší pluk: velitelství pluku se zákopnickou rotou (3 čety), se spojovací rotou (4 čety), s plukovní kulometnou rotou (3 čety po 2 těžkých kulometech) a s minometnou četou (2 minomety 9 cm),

tři pěší prapory stejného složení o 3 pěších rotách (4 čety) a 1 kulometné rotě (3 čety po 2 těžkých kulometech). U velitelství praporu je přičleněna hospodářská správa, pěší roty jsou číslovány v pluku 1—9, kulometné čísla praporů I—III.

Cyklistický prapor (mimo 5. cykl. prapor v Jász-Berény) má:

velitelství s hospodářskou správou, spojovací a zákopnickou četou,

1 cyklistickou rotu o 3 četách střeleckých (po 1 leh. kulometu) a 1 četě těžkých kulometů (2 kusy),

1 pěší rotu o 4 četách (po 1 leh. kulometu), a

kulometnou rotu ve složení jako u pěšího pluku.

Cyklistický prapor 5. je čistě cyklistický a má mimo cyklistické praporečné útvary (telef. a zákop. četou),

3 cyklistické roty stejného složení jako cykl. rota ostatních cyklistických praporů.

##### Dělostřelectvo.

Děl. oddíl smíšené brigády. Oddíly jsou jednotného složení, označeny čísly brigád 1.—7. Skládají se z baterií různých ráží, oddíly jsou hipomobilní.

Mimo velitelství s hospodářskou správou má děl. oddíl: děl. měřičskou (pozorovací) rotu, 1 baterii horských kanonů, 1 baterii polních kanonů, 1 baterii polních houfnic, 1 baterii minometů, všechny baterie po 4 dělech (minometech).

Jezdecký děl. oddíl má velitelství s hospodářskou správou, 1 baterii polních kanonů a 1 baterii polních houfnic; baterie po 4 dělech.

Samostatné baterie 1—3. Baterie 1. a 3. jsou automobilisované (2 čety), 2. baterie (1 četa) z části hipomobilní. Všechny mají po 4 dělech, osobní, nákladní (1.5 t a 3 t) automobily a motocykly.

##### Jezdectvo.

Jezdecký pluk se skládá z velitelství pluku a ze 2 korouhví. Korouhev: velitelství s hospodářskou správou, jezdeckou zákopnickou a telefonní četou, 1 jezdecká eskadrona o 4 četách (eskadrona 2 lehké kulomety), 1 kulometná eskadrona o 3 četách po 2 těžkých kulometech.

Eskadrona smíšené brigády je složena obdobně jako jezdecká eskadrona v jezdeckém pluku. Tyto eskadrony (celkem 7) jsou umístěny v posádkách korouhví jezdeckých pluků.

Oddíl obrněných automobilů má dvě bojové čety po 4 obrněných automobilech, každý vůz je vyzbrojen 1 dělem a 2 kulomety, a četu trénu s 3 nákladními automobily a s 1 traktorem. Velitel oddílu a každý velitel čety mají osobní automobil, vel. oddílu 2, velitelé čet po 1 motocyklu-sidecaru. V bojovém trénu oddílu jest obrněný radioautomobil, automobilisovaná kuchyně a kuchyňský automobil.

#### **Ženíjní vojsko.**

Ženíjní prapor s velitelstvím a hosp. správou má 2 ženijní rotu, každou o 4 četách a 18 vozech. Mimo to 1. ženijní prapor má cyklistickou ženijní rotu o 2 četách.

Spojené mostní čety vznikly sloučením čet od jednotlivých žen. praporů; jsou to 3 čety s celkovým počtem 3 důstojníků a 116 mužů.

Spojené světlometné čety povstaly obdobně. Tyto tři čety mají 6 automobilních 120 cm světlometů, 9—110 cm polních, 9—60 cm na kárách a 9—35 cm pěchotních světlometů mimo 12 akumulátorových a 12 benzinodynamových osvětlovacích souprav. Mají celkem 3 důstojníky, 102 muže, 14 civ. zaměstnanců, 35 koní, 333 spřežných vozů a 18 automobilů.

#### **Telegrafní vojsko.**

Telegrafní rota smíšené brigády má 2 samostatné stejně složené telegrafní oddíly, každý o 2 četách telegrafních a 1 četě radiotelegrafní. Celkem má rota 8 důst., 81 mužů, 49 koní a 24 vozidel, z nich 2 radioauta, 2 šestisprežné radiotel. vozy a 4 čtyřsprežné telegrafní vozy. Mimo to jest u každé rotě 1 stálý a 1 převozný holubník.

Automobilní vojsko je tvořeno automobilními oddíly u smíšených brigád s malými počty.

Vozatajstvo. Každá smíšená brigáda má 1 vozat. oddíl o 19 vozech. 1. brig. 63 vozů.

Maďarsko věnuje budování armády značnou péči, jest ovšem vázáno ustanoveními mírových smluv. Proto zvláště v dělostřelectvu jsou značné mezery. Letectvo je zakázáno, rovněž tak zvláštní bojové prostředky (tanky, chemické zbraně). Zde třeba ovšem vzpomenouti promyšleného budování civilního letectva.

Celkový počet armády nesmí podle mírové smlouvy přesahovati číslici 35.000 mužů i s důstojníky. Tohoto počtu armády však téměř dosahují i pomocné ozbrojené sbory: říční stráž (t. j. dunajské loďstvo), vojensky organisovaná celní stráž (54 čet), silné četnictvo a státní policie.

Lze očekávati, že se všechny „poražené“ státy, které dnes při mezinárodních smlouvách jsou již plnocennými členy, vynasnaží setrásti i ve vojenském směru kontrolu „vítězů“. Při známém odporu Maďarska k mírovým smlouvám nebude jistě poslední ve snaze zorganizovat si skutečně moderní armádu i výzbrojí. Výcvikové předpisy maďarské neliší se v ničem od předpisů moderního vojska a poměrně dlouhá služební doba (podle mírové smlouvy 6 let) dovolí vyvíti zdatný kádr instruktorů. Můžeme dnes hleděti na maďarskou armádu jako na dobře vycvičené rámce, jež by snadno snesly vyplnění méně zdatným mužstvem. Branná příprava v „Levente“ zachycuje mládež od 12 do 21 let a dodává tak výborný materiál pro doplnění kádrové mírové armády.

Poznámka. Užito Věstníku ministerstva honvédů „Honvedségi Közlöny“ čís. 17 z 15. července a čís. 19 z 9. srpna 1929.

Plk. gšt. býv. rus. armády V. Dobrynin.

#### **Nynější směry v ruském vojenství.**

(Pokračování.)

C. Německo. Kdysi živé emigrační středisko Berlín po finančních a hospodářských otřesech byl většinou ruské emigrace „evakuován“. Z vojenských orgánů vydává se nyní v Berlíně jen „Běloje dělo“, sborník, který má cílem stu-

dium bílého hnutí. Vydáno bylo již 6 důkladných svazků, obsahujících rozbor událostí na všech frontách občanské války.

1. Z větších statí o východní frontě (Sibiř): Wrangel: Simbirské operace (sv. I.), gen. Akulinin: Uralské vojsko v boji s bolševiky (II.), Gutman: Dvě povstání (III.).

2. O severní frontě: gen. Maruševskij: Rok na severu (I., II., III.), Goroděckij: Tvoření severní oblasti (III.), gen. Miller: Boj za Rusko na severu (IV.), Goplin: Dva převraty na severu.

3. O západní frontě: Smirnov: Začátky s.-z. armády (I.), Liven: V jižním Pobaltí (III.), Šejfon: Bredovský pochod (III.).

4. O jižní frontě: Filippov: Kubánci (IV.), Agapějev: Zavraždění generála Romanovského (náčel. štábu generála Denikina) (II.), S Kornilovem (III.), Bělozorskij: Ve dnech Kaledina (IV.), Potockij: Po Donu (IV.).

Nejzajímavější jsou svazky V. a VI., vzpomínky generála Wrangla. Těžiště zájmu leží ve vysvětlení podrobností vystoupení generála Wrangla proti gen. Denikinovi. G. Wrangel popírá nějakou intriku se své strany, viní z toho straníky gen. Denikina, jehož práci, jakožto vůdce bílého hnutí, gen. Wrangel silně kritikuje. Jedna z velkých výtek gen. Denikinovi: jeho postup na Moskvu a ne na spojení s adm. Kolčakem. Odpověď na to dal gen. Denikin již dávno v svých pamětech: sil k vedení operací ve dvou směrech neměl, nestačily by ani k pasivnímu krytu proti Moskvě. Jiné volby než aktivní činnosti na Moskvu nebylo, tím spíše, že to bylo způsobeno i důležitostí Moskvy, jako politického střediska. Druhá výtku gen. Wrangla: gen. Denikin nezabezpečil své operace utvořením „uzlů odporu“ v týlu. Podle zkušeností boje na jihu lze tento podnik považovati za málo užitečný, ne-li zcela neúčinný — „uzly“ jsou k něčemu jen v normální válce. A kromě toho gen. Wrangel měl nejméně co hovořiti o organizaci týlu, připomeneme-li následující zkušenosti s Krymem. Autoru „Poznámek“ nedostávalo se skromnosti při oceňování své činnosti.

D. B u l h a r s k o. Velkých vojenských orgánů emigrace tu není, za to mnoho informací: 1. Inf. bulletin Svazu rus. důstojníků v Bulharsku; 2. Věstník Galippoljců v Bulharsku; 3. Inf. list Alexějevského pěš. pluku; 4. Inf. list Drozdovského p. pl.; 4. Inf. list 5. dělostřeleckého oddílu; 6. Inf. list gardového oddílu.

Kromě informací hrají spojující roli v různých organizacích důstojnické kluby, při nichž jsou jídelny, knihovny, pořádají se večery, přednášky o různých tématech. Zde je na př. program přednášek zimního období 1928—29 klubu v Srbsku: „Šťetný boj 14. rakouské a 16. ruské jezdecké divise“. „Vyšší školy v sovětském Rusku“; „Válka s křesťanského hlediska“; „Vojensko-technické pokroky v cizích armádách“; „Výročí založení Dobrovolnické armády a vyložení v Galippoli“; „Tragedie dětské duše v sovětském Rusku“; „Z rusko-turecké války 1828—29“ (100leté výročí) — 4 přednášky; „O rusko-japonské válce“ — řada přednášek při 25. výročí dne vyhlášení války. Rovněž v Srbsku je zvláštní „vojenský knižní sklad“ s novinkami, v Paříži vojenské oddělení knih je při každém knižkupectví a při časopisu „Vozrožděnie“.

Tytěž důstojnické organizace berou na sebe povinnosti spojené s úpravou a opravou památníků ruských vojáků, zahynuvších v cizině (v zajetí, emigraci, na cizích frontách). Nedávno přikročeno k uskutečnění „Památníku ruskému vojínů“ v Paříži. Tytéž organizace berou na sebe starost o mohyly ruských vojáků v cizině; tak na př. štáb Donského sboru v Bulharsku v r. 1928 učinil k tomu zvláštní upsání pro Tyrnovský hřbitov.

Středisko Donského sboru — jeho štáb — periodicky vydává brožury, nazvané „Kozáci za hranicemi“. Poslední vydání vyšlo v březnu 1929. V něm, proti předcházejícímu vydání, objevuje se v charakteristice ducha kozácké emigrace nový tón: „rozptylování“ emigrace následkem zvýšení materiálního nedostatku, zmenšení vzájemného zájmu druhů k druhu i věnování větší pozornosti vlast-

nímu životu. Nedostatek u kozáků se jeví v Gundorovském donském pluku, kde dvě třetiny již nemají stálého výdělku a jen výdělek sezonní. Nedostatek se odráží i na kulturní tvářnosti řadového kozáka: začíná zapomínati na svou rodinu a zakládá v cizině nové rodiny. „Není cítiti brzkého návratu na Tichý Don“ — tak vyjadřuje informace Gundorovců hlavní bol kozácké duše. Nutno říci spravedlivě, že tento bol dosáhl největší ostrosti vinou politických kozáckých kruhů a zvláště osob, stojících daleko od těžkého pracovního života emigrace a žijících z různých druhů dobročinnosti. Tito lidé vyplývali spoustu papíru na politický tisk různých směrů. Místo toho, aby Kozáci připravili na to, že návrat snad nebude tak brzo, stále jim tvrdili, že už už je za horami toužený čas návratu domů. Škoda touto lží způsobená, se nyní pocituje.

Nicméně tam, kde jsou plukovní nebo organizační kluby, tam je i kulturní život: knihovny, přednášky, kursy, svátky atd. Kromě takových organizací, jako jsou kozácké gardové pluky (Atamanský a Leibkazačij), i v Bulharsku vidíme totéž. Gundorovský pluk také organizuje přednášky, z nichž se za minulý rok podařilo zaznamenati jenom dvě: 1. Paměti vel. kn. Nikolaje Nikolajeviče a 2. Ženíjná obrana státu“ (přednáška ženisty).

Tři kozácko-donské pluky (dva gardové a Kaledino-Nazarovský) zachovaly si své plukovní svátosti: korouhve.

Kádr „Donské důstojnické zálohy v Bulharsku“ vydává měsíčně „Informační zprávy o Donské důstojnické záloze“. Obsah těchto informací z ledna 1929: O smrti velkého knížete N. N., rozkaz záloze, zprávy o „Fondu pro spasení Ruska, po velkoknížeti N. N.“; výňatky z dopisu Kozáků, příslušníků pluku z různých zemí. Toto je zvláště cenná část, podávající Kozákům zprávy o možnostech dostati práci. Hlavní arenou po této stránce je Francie, kam se Kozáci postupně též stěhují. V tomto roce učinili Kozáci opatření k založení kozáckých selských hospodářství v jižní Americe a v roce 1929 proskočily zprávy, že Srbsko darovalo půdu k osazení Kozáků.

E. Spojené státy severoamerické. „Věstník spolku ruských veteránů veliké války“ — S. Francisko. V březnu 1929 vyšlo již 35. číslo s bohatým rozmanitým materiálem.

F. Čína. V Číně, v Šanghaji, vycházel (dnes není známo) časopis „Armáda a loďstvo“. Obsah jednoho z čísel, které jsme dostali do rukou, je tento: Historické základy ducha Japonska; Ozbrojené síly Persie; Vojenská výchova; Snaha národů po světové moci a ostrost sociální otázky; Bojová jednotka (překlad z amerického časopisu); Hospodářský systém fašismu; O francouzské armádě 1792—1808; Generální štáb; Vojenské lékařství; Letectvo — nové záměry Fordovy; Kornilov; Rudá armáda (překlad z angličtiny); Role důstojnictva v dnešním Německu; Teritoriální jezdecko; Přehledy: vojensko-literární, cizí armády, vojenský život, vojenský archiv a bibliografie. Časopis je velmi objemný — 116 stran.

G. Anglie. Ruského vojenského tisku v Anglii není, ale je tam „Spolek (ruských) vojáků“ a „Dělostřelecký kroužek“. První spolek má obvyklý program. Druhý má za cíl: 1. schůzky jako prostředek vzájemných styků, 2. spolupráci s ostatními organizacemi a vzájemný styk v otázkách dělostřeleckých.

V Londýně byly vydány práce bývalého profesora ruské dělostřelecké akademie, generála N. T. Beljajeva (člena Britské archeologické společnosti a čestného člena Královské společnosti umění): 1. „Začátky Rusi“ — přednáška konaná při otevření Ruské národní university (1922) v královské koleji londýnské university a 2. „Teplné zpracování oceli“. — Poznámky Ruského hospodářského spolku v Londýně.

H. Maňdžurie — je tam jen dělostřelecký kroužek, udržující styk s obdobnými organizacemi a konající odborné přednášky.

I. Invalidé nemají svého stálého orgánu. Ústřední svaz i jeho odbočky vydávají periodicky své jednodenní noviny „Ruský invalida“ — ne méně než jednou za rok. Obvyklej v těchto vydáních jsou stati i v jazyku toho státu, v němž svaz

pobývá. Základní cíl těchto vydání: propaganda a sbírání prostředků na podporu invalidů. Viděli jsme takové vydání Ústředního svazu a odboček: belgické, bulharské, srbské, československé (noviny i knihy), šanghajské. Ústřednímu svazu v Paříži vždy se podaří získati pro práci všechny významné literární síly vojenské i nevojenské. Tak v čísle 5. (za rok 1929) kromě vojáků se zúčastnili: Balmont, Bunin, Kuprin, Němirovič-Dančenko, Remizov, Teffi, Smelev. Pařížské úřady letos v den „Ruského invalidy“ poskytly Rusům tři vakantní místa v kursu radiotechniky v pařížské odborné škole radiotelegrafní. Ústřední orgán „Zprávy Svazu Ruských Invalidů“ vydává na rok 1930 útržkový kalendář, připomínající mládeži bývalou velikost Ruska, jeho duchovní i hmotná bohatství, dějiny a zeměpis i to, čeho ruský genius dosáhl ve všech oborech. Této práce účastní se všechny lepší literární síly emigrace. Československý Svaz ruských invalidů v roce 1928 vydal zajímavou knihu v českém jazyku s cílem, obeznámiti české čtenáře s ruskou věcí.

III. Ze „zašlých“ vojensko-emigrantských orgánů nutno uvést letecký časopis „Náš živel“ (Bělehrad). Nezdar podniku byl patrný hned od 1. čísla pro nedostatek čtenářského kádru. Svou existenci ukončil, jak jsme výše řekli, i berlínský „přeorientovaný“ časopis „Vojna a mír“.

IV. Všeobecné závěry o vojenském tisku (o pozemním vojsku). Ze značného poměrně počtu časopisů emigrace většina nemůže býti považována za vážné časopisy ani vědecké, ani literární; je to prostě zajímavý historický materiál pro kronikáře emigrantského života. Za zcela solidní a plně pozornosti zasluhující považujeme tyto orgány: „Vojenský sborník“ (Bělehrad), „Věstník spolku ruských důstojníků generálního štábu“ (Bělehrad), „Dělostřelecký žurnál“ (Paříž), „Věstník vojenských nauk“ (Sarajevo) jako orgány vědecké; k obeznámení se s bílým hnutím: „Běloje Dělo“ (Berlín), „Kozáci za hranicemi“ (Sofia), „Časovoj“ (Paříž). Vyjmenované časopisy možno doporučiti pro každou knihovnu, zajmající se o vojenskou myšlenku a o život ruské emigrace.

V. Námořní vojenské orgány. 1. Prvním pokusem byl „Námořní sborník“, vydávaný ruskou eskadrou v Bizertě. Žurnál zašel současně se spuštěním Andrejevské vlajky. 2. „Zveno“ — Československo. 3. Po té bylo vydáno několik knih. Dále se znova narodil vojensko-námořní časopis „Signál“ (Francie), vydaný jedním číslem litografovaným a jedním tištěným. Jedním z hlavních cílů časopisu byla výzva k aktivnímu boji.

4. Od ledna 1928 počal v Praze vycházeti měsíčník „Mořský žurnál“. Tiskne se do dneška a v roce 1929 vyšlo již 10. číslo. Před zahájením své práce poslala redakce předběžný dotazník námořním emigrantským organizacím — zjev vzácný v životě emigrace, kde každý pretendent svůj osobní názor považuje za všeobecný, ne-li za všeruský. Úlohy žurnálu: podporovati bodrost ducha, sloužiti cílům sjednocení námořníků, chrániti památku bývalého loďstva, seznamovati se s novou technikou.

Druhý a třetí úkol žurnálu byly splněny zcela úspěšně; co se týká posledního, je zde potřebí ještě veliké práce. V souvislosti se statěmi „Vojenského sborníku“ o budoucí organizaci ruské armády zasluhují zvláštní pozornosti i statí admirála Bubnova: „Myšlenky o opětném vybudování námořních ozbrojených sil“.

5. V roce 1928 objevil se v Plzni „Zahraniční mořský sborník“. Postavil si za cíl: 1. Vyjádření zahraniční ruské vojensko-námořní myšlenky; 2. Seznamování s pokroky. Tyto cíle daly by se snáze splniti ne založením nového orgánu, nýbrž sjednocením literárních a materiálních prostředků. Vyšla tři čísla sborníku\*) poskytla redakci pocit velkého uspokojení, ježto v 3. čísle již mluví o „nesporné životaschopnosti“ (48 str.) sborníku, jejímž důkazem je právě vydání třetího čísla. Program tohoto orgánu je širší než program „Mořského žurnálu“, výběr

\*) Do listopadu 1929 vyšlo čís. 6.

statí o současných tématech je bohatý. Úloha seznamovati s technikou přešla od „Mořského žurnálu“ k „Zahraničnímu mořskému sborníku“.

Mezi 32\*) zaznamenanými vojensko-námořními organisacemi je „Zahraniční jednota ruských námořních organisací“, „Vojensko-námořní Svaz“ (Paříž), „Vojenský námořní kroužek“ (Paříž) a řada obdobných jednot. (Příště dokonč.)

## RŮZNÉ ZPRÁVY

### Československo.

**Slavnostní vyřadění poručíků inženýrů.** Dne 9. února bylo slavnostně vyřaděno ve vojenské inženýrské koleji v Praze několik poručíků inženýrů letců, ženistů a telegrafního vojska. K dopolednímu vyřadění dostavil se jako zástupce MNO. II. zástupce náč. hl. št. gen. Alois Eliáš, plk. gšt. dr. Ant. Basl, dále náčelník francouzské vojenské mise gen. Faucher, velitel vojenského technického ústavu gen. ing. Kolářik, zástupce vysokého učení technického prof. ing. dr. Tolman a četní jiní voj. hodnostáři vedle rodičů vyřaděných poručíků. Po odevzdání jmenovacích dekretů, slavnostní přísaze a provolání zdaru p. prezidentovi, odevzdal premiantovi koleje por. ing. Jar. Tichému za dvojí mimořádné výsledky studijní na technice i ve vojenské inženýrské koleji gen. Eliáš jako upomínku MNO. krásné zlaté hodinky. — V svém proslovu k poručíkům inženýrům pravil, že mají své vzdělání neustále prohlubovati, poněvadž mají být páteří technických zbraní. Dejte armádě nejen výsledky své práce, pravil, „dejte jí celou svou duši a lásku, žijte pro ni, neboť ona je záštitou svobody.“ Všem ostatním chovancům připomenul, aby se řídili slovy velkého Napoleona: „Vítězství náleží nejvytrvalejším“.

Mjr. ing. Hájek, velitel vojenské inženýrské koleje, v rozlučení s poručíky připomenul zejména, aby si byli dobře toho vědomi, že se všemi těmi, kteří z koleje vyšli, mají tvořit v armádě mladou, pevnou technickou falanx, jež má být nejen chloubou ústavu, ale i nadějí zdárného vývoje vojenské techniky. Poděkováním por. ing. Tichého byla tato intimní slavnost skončena. H.

**Radio ve vojenství** bude hrát důležitou úlohu — závažnější, než by se mnohému dnes ještě zdálo, přes to, že radio doznává takového rozmachu. Ve vojenství bude radio nositelem rozkazů a instrukcí i informací, které proniknou všemi clonami přirozenými

i uměle vytvořenými. Věnujeme proto ve vojenství radiofonii tolik pozornosti plným právem. Záleží nám na tom, abychom na obranu vlasti měli dosti schopných radiotelegrafistů, kteří nejenom dovedou přijímat, ale i vysílat a rozumějí svým přístrojům. Armádní přijímač i vysílač musí být přístroje dokonalé a lehké, stále pohotové, proto i zdroje proudu pro ně musí být stále pohotové. Proto má pro radio tak veliký význam baterie suchá, žhavicí i anodka, jež nepotřebují dohledu a ní transportem, ni pochoodem nedoznají újm. Skvěle se tu osvědčily anodky Palaba, jež naši vojní-amatéri také dobře znají a užívají. Pála, jež zase vytvořil nové typy a vzory, ochotně pošle každému vojenskému žadateli novou publikaci, právě vydanou. Pište si o ni firmě Pála, akce. spol. v Slaném.

### Francie.

**Vděk padlým francouzským generálům.** 96 francouzským generálům, padlým ve světové válce (41 jich padlo, 13 zemřelo po zranění a 42 zemřelo na chorobu nebo přišlo neštěstím o život), byla v domě Invalidů v Paříži zřízena pamětní deska.

**Urychlení opevňovacích prací francouzských.** Ministr války Maginot prohlásil při jedné inspekční cestě zástupci „Matinu“:

„Na jistých místech hranic započaly pohraniční opevňovací práce. Rozhodl jsem se zvýšiti počet ženijních důstojníků, kterým je svěřena kontrola těchto prací, aby se urychlily. Ale teprve tehdy, až nebudeme již přerušováni ročním stanovením rozpočtových výdajů, budeme moci rychleji pokračovati. Nepochybuji, že parlament bude chtít ulehčiti úkol, jehož účelem je zajistiti bezpečnost státu při úplném zachovávaní defenzivního charakteru naší vojenské organisace. Úpravy našich hranic je nezbytně třeba. Žádná vláda se tomu nebude bránit, neboť odpovědnost je veliká. Pro národní obranu nemáme chybět ani peníze, ani dobré vůle.“ V. K.

\*) Do listopadu 1929 zaznamenáno již 43 organisací. V. D.